

OBEC MALÝ HOREŠ

Družstevná 233, 076 52 Malý Horeš, Email:malyhores@dornet.sk

Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v obci Malý Horeš

Relevantná štúdia

Jún 2016

Spracovateľ: Ing. Alena Suchá – ASEKO

Obsah:

1. Úvod
2. Identifikačné údaje
3. Opis súčasného stavu
4. Spôsob odstránenia nezákonne umiestneného odpadu a opatrenia na elimináciu vzniku miest s nezákonne umiestneným odpadom v budúcnosti
5. Záver
6. Vysvetlivky skratiek
7. Prílohy
  - 7.1 krycí list rozpočtu
  - 7.2 výpis z listu vlastníctva
  - 7.3 kópia snímku z katastrálnej mapy s vyznačením miesta s nezákonne umiestneným odpadom, ktorého sanácia je predmetom projektu
  - 7.4 fotodokumentácia miesta s nezákonne umiestneným odpadom

1. Úvod

Najnovšia legislatíva v oblasti odpadového hospodárstva venuje problematike nezákonne umiestneného odpadu vysokú pozornosť.

Zákon č.79/2015 Z.z. o odpadoch v paragrafe 15 definuje zodpovednosti a povinnosti súvisiace s nezákonne umiestneným odpadom. Podľa tohto zákona je vlastník, správca alebo nájomca nehnuteľnosti povinný bezodkladne po zistení, že na jeho nehnuteľnosti bol nezákonne umiestnený odpad, oznámiť túto skutočnosť príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva alebo obci, v ktorej územnom obvode sa táto nehnuteľnosť nachádza. Oznámiť umiestnenie odpadu, ktoré je v rozpore s týmto zákonom, môže akákoľvek fyzická osoba alebo právnická osoba. Zákon v ďalších ustanoveniach stanovuje presný postup pre začatie konania o určenie zodpovednej osoby, resp. pre oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podľa trestného poriadku. Ak dôjde k určeniu zodpovednej osoby, je táto osoba povinná zabezpečiť zhodnotenie alebo zneškodnenie tohto odpadu v súlade so zákonom na vlastné náklady. V prípade, že nedôjde k určeniu zodpovednej osoby, zabezpečí zhodnotenie alebo zneškodnenie odpadu obec (ak ide o komunálne odpady alebo drobné stavebné odpady), alebo príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva (ak ide o iné ako komunálne alebo drobné stavebné odpady). Ten kto zabezpečil zhodnotenie alebo zneškodnenie odpadu v súlade so zákonom o odpadoch, má nárok na náhradu vynaložených nákladov voči osobe, ktorá je zodpovedná za nezákonné umiestnenie odpadu.

Nový zákon o odpadoch taktiež stanovuje Hierarchiu odpadového hospodárstva ako záväzné poradie nasledujúcich priorít, ktoré musia byť dodržané aj pri nakladaní s nezákonne umiestneným odpadom:

- a) predchádzanie vzniku odpadu,
- b) príprava na opätovné použitie,
- c) recyklácia,
- d) iné zhodnocovanie, napríklad energetické zhodnocovanie,
- e) zneškodňovanie.

Nezákonné umiestňovanie odpadu na tzv. divoké (čierne) skládky je jedným z dlhodobých problémov Slovenska. S množstvom nezákonne umiestneného odpadu sa stretávame denne, a to najmä na okrajoch miest a dedín, v korytách potokov či riek, v lesoch, alebo aj priamo v obciach. Obce a mestá vynakladajú nemalé prostriedky na ich odstránenie, avšak často sa stáva, že v krátkom čase po vyčistení územia a odvezení odpadov sa čierna skládka znova vytvorí.

Divoké skládky odpadov sú pritom nielen estetickým problémom, ale predstavujú taktiež potenciálne nebezpečenstvo pre zdravie ľudí a životné prostredie. Nesprávne uložený odpad znečisťuje povrchové i podzemné vody, okolitú pôdu a taktiež vo významnej miere podporuje rozmnožovanie parazitov prenášajúcich rôzne nebezpečné infekcie.

Najefektívnejším riešením ako z ekologického tak aj ekonomického hľadiska je vzniku divokých skládok predchádzať, ako pristupovať k odstráneniu už vzniknutých. Aj preto je nezákonné umiestňovanie odpadu nielen otázkou environmentálnou, ale aj otázkou spoločenskou. Po odstránení akejkoľvek environmentálnej záťaže je pre obce absolútne nevyhnutné súčasne so sanáciou divokej skládky zaviesť konkrétne opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku nových záťaží, a to hlavne opatrenia v oblasti zlepšovanie povedomia a informovanosti občanov, ako aj celkového procesu odpadového hospodárstva obce (ako napr. výška poplatkov, systém triedenia odpadov atď.)

Environmentálny fond Slovenskej republiky poskytuje podporu formou dotácie na činnosť C4: Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v zmysle zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov a vyhlášky č. 157/2005 Z. z., ktorou sa uvedený zákon vykonáva.

Tento program dáva samosprávam jedinečnú príležitosť vysporiadať sa zo záťažami vytvorenými v minulosti a zároveň prijať potrebné opatrenia v oblasti riadenia odpadového hospodárstva tak, aby sa predišlo vytváraniu nových.

Po úspešnom sanovaní časti nezákonne umiestneného odpadu v predchádzajúcom roku chce obec pokračovať so sanáciou ďalších lokalít v roku 2016.

2. Identifikačné údaje

Názov projektu: Sanácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v obci Malý Horeš

Identifikácia žiadateľa: Obec Malý Horeš, Družstevná 233, 076 52 pošta Veľký Horeš

Štatutárny zástupca: Csaba Furik - starosta obce

Miesto realizácie projektu: obec Malý Horeš

Kataster: Malý Horeš

Okres: Trebišov

Kraj: Košický

Dodávateľ: verejným obstaraním podľa platnej legislatívy

Spracovateľ štúdie: Ing. Alena Suchá – ASEKO, Staničná 143/34, 076 15 Veľatý

3. Opis súčasného stavu

3.1. Obec Malý Horeš

Obec Malý Horeš leží v juhovýchodnej časti Východoslovenskej nížiny na južnom úpätí Kráľovských kopcov a na mladoštvrtohornej nive Tisy s mŕtvymi ramenami a pieskovými presypmi. Na južných svahoch andezitových Kráľovských kopcoch sú vinice a od roku 1964 je tu na ploche 0,4 ha chránené nálezisko Poniklecová lúčka a Horešské lúčky so zvyškami pôvodnej teplomilnej vegetácie na pieskovej dune a s masovým výskytom ponikleca lúčneho v osobitnej odrode. Sú tu tiež aj štátne prírodné rezervácie. Lužný les Bozo je bohaté nálezisko vodného živočíšstva a jašterice živorodej. V obci sa nachádza vyše 360 pivníc vykovaných v tufe. Ležia v agátovom lesíku smerom na Kráľovský Chlmec. Celkový počet obyvateľov obce je 939. Obec sa nachádza v regióne s vysokou mierou nezamestnanosti prevyšujúcou 10%. Obec a jeho obyvatelia sú zameraný hlavne na činnosti v poľnohospodárskej výrobe a pestovanie viniča, čo predurčuje poloha obce a charakter jeho chotára. V obci sa ťažil piesok a andezitový kameň. Zástavba obce je typická vidiecka, ulicového zoskupenia rodinných domov. Centrum obce tvorí kultúrny dom s budovou obecného úradu.

V obci je zavedený triedený zber odpadu , na zmesový komunálny odpad slúžia kuka nádoby a veľkoobjemové kontajnery.

Program odpadového hospodárstva obce Malý Horeš je spracovaný v súlade s požiadavkami stanovenými v zákone NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, obsahovo je spracovaný podľa osnovy uvedenej v prílohe č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov.

Program odpadového hospodárstva obce Malý Horeš na roky 2011 -2015 je vypracovaný na základe cieľov a opatrení stanovených v programe odpadového hospodárstva SR pre roky 2011- 2015, ktorý bol schválený vládou SR dňa 22.02.2012 uznesením č. 69/2012 a tiež na základe POH Košického kraja na roky 2011-2015, ktorý bol schválený všeobecnou záväznou vyhláškou vydanou dňa 14.11.2013.

Existencia doleuvedených miest s nezákonne umiestnených odpadom je evidovaná OSŽP Okresného úradu v Trebišove. V prevažnej väčšine sa jedná o odpad intenzívne nahromadený v období medzi rokmi 1990-2010. V súčasnosti je na skládku odpad ukladaný náhodne a nárazovo nezodpovednými občanmi. Odpad je silno zarastený burinou, krovím a inou vegetáciou, z toho dôvodu bolo jeho celkové množstvo stanovené vizuálnou obhliadkou a meraním celkovej znečistenej plochy a priemernej výšky nahromadeného odpadu. Skutočne uložené množstvo je len veľmi ťažko možné aj odhadnúť. Odpad na skládky bol chaoticky a nekontrolovane ukladaný. Teleso skládok nie je nijako zabezpečené proti kontaminácii podložia.

Účelom tejto činnosti je ochrana životného prostredia pred negatívnymi účinkami existujúcich skládok odpadu. Predmetná činnosť je ekologického charakteru, a rieši úpravu povrchu predmetných skládok – sanáciu skládok.

Na realizáciu navrhovaných činností nie je potrebné stavebné povolenie. Obec túto skutočnosť dokladuje Potvrdením príslušného orgánu štátnej správy (úrad životného prostredia/stavebný úrad) v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. stavebný zákon.

Projekt a jeho navrhované riešenia sú v súlade s prioritami a cieľmi štátnej environmentálnej politiky SR, ako aj Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2010-2015 v oblasti minimalizácie vplyvu odpadov na zdravie ľudí a na životné prostredie.

3.2. Nezákonne umiestnený odpad v obci Malý Horeš

Lokalita č.1: Pod Lapišom

Dotknuté parcely: KÚ Malý Horeš, parc. č. 1428/2, register „E“, druh pozemku: trvalé trávnaté porasty, LV č.1388.

Charakter lokality: miesto s nezákonne umiestneným odpadom sa nachádza zhruba 800m severne od zastavaného územia obce na okraji lesa Lapiš. Kopy odpadu sú nahromadené popri poľných cestách a taktiež v starých vojenských zákopoch na ploche cca 2100m². Odpad je silno zarastený náletovými drevinami a kríkmi. Na rekultiváciu terénu bude potrebný výrub kríkov. Prevládajúci druh odpadu sú zmiešané odpady zo stavieb a demolácií (kód odpadu 170904) a zmesový komunálny odpad (kód odpadu 200301). Výška odpadu je premenlivá, v niektorých miestach dosahuje až 0,8m. Vzhľadom k vysokému veku divokej skládky došlo k znehodnoteniu plastov, skla, papiera, ktoré sa nedajú použiť na zhodnotenie a budú riešené v rámci zmesového komunálneho odpadu.

Celkový odhadovaný objem odpadu je 455 m³. V minulosti neboli realizované žiadne predchádzajúce aktivity na sanáciu tejto lokality.

Popis lokality č.1:

K.ú.	Lokalita	Znečistená plocha	Množstvo odpadu	Prevládajúci druh odpadu	Nebezp. odpad
		m ²	m ³		áno/nie
Malý Horeš	Pod Lapišom	2100	455	zmiešané odpady zo stavieb a demolácii a zmesový komunálny odpad	Nie

Lokalita č.2: Železníky

Dotknuté parcely: KÚ Malý Horeš, časť parc.č.: 1999 a 2000, registra „E“, druh pozemku: orná pôda, LV 983 a LV 749.

Charakter lokality: Skládka sa nachádza severovýchodne od obce na bývalom ťažobnom priestore na piesok, ktorý v súčasnosti nie je využívaný. Vzdialenosť od okraja obce je cca 1km. Odpad je nahromadený na kopách aj vo voľnom teréne popri poľnej ceste a je zarastený krovím. Na rekultiváciu terénu bude potrebný výrub krovín. Celková znečistená plocha je cca 1000 m². Prevládajúci druh odpadu sú zmiešané odpady zo stavieb a demolácií (kód odpadu 170904) a zmesový komunálny odpad (kód odpadu 200301). Vzhľadom k vysokému veku divokej skládky došlo k znehodnoteniu plastov, ktoré sa nedajú použiť na zhodnotenie a budú riešené v rámci ZKO.

Celkový odhadovaný objem odpadu je 175 m³. V minulosti neboli realizované žiadne predchádzajúce aktivity na sanáciu tejto lokality.

Popis lokality č.2:

K.ú.	Lokalita	Zneči stená ploch a	Množstvo odpadu	Prevládajúci druh odpadu	Nebezp. odpad
		m ²	m ³		áno/nie
Malý Horeš	Železníky	1000	175	zmiešané odpady zo stavieb a demolácii a zmesový komunálny odpad	Nie

4. Spôsob odstránenia nezákonne umiestneného odpadu a opatrenia na elimináciu vzniku miest s nezákonne umiestneným odpadom v budúcnosti

Lokalita č.1: Pod Lapišom

Sanácia nezákonne uloženého drobného stavebného odpadu a zmesového komunálneho odpadu prebehne realizáciou nasledovných aktivít:

- Zber odpadu mechanizmami, spolu 455 m³.
- Naloženie odpadu mechanizmami na nákladné autá a jeho odvoz na riadenú skládku odpadov:
  - Zmiešaný odpad zo stavieb a demolácii cca 40 t
  - Zmesový komunálny odpad cca 150 t
  - Vzdialenosť od skládky je 50 km
- Uloženie zmiešaného odpadu zo stavieb a demolácii a zmesového komunálneho odpadu na riadenú skládku odpadov
  - Zmiešaný odpad zo stavieb a demolácii: 32,31€ za 1 tonu
  - Zmesový komunálny odpad: 38,91 € za 1 tonu
- Rekultivácia miesta s nezákonne umiestneným odpadom:
  - Hrubé urovanie terénu mechanizmami, celková plocha 2100 m²
  - Odstránenie krovín, celkom 1000 m²

Čas realizácie projektu: mesiac a rok začatia 08/2016, mesiac a rok ukončenia 11/2016.

Lokalita č.2: Železníky

Sanácia nezákonne uloženého zmesového komunálneho odpad a drobného stavebného odpadu prebehne realizáciou nasledovných aktivít:

- Zber odpadu mechanizmami spolu 175 m³
- Naloženie odpadu mechanizmami na nákladné autá a jeho odvoz na riadenú skládku odpadov:
  - Zmiešaný odpad zo stavieb a demolácii cca 120 t
  - Zmesový komunálny odpad cca 35 t
  - Vzdialenosť od skládky je 50 km
- Uloženie zmiešaného odpadu zo stavieb a demolácii a zmesového komunálneho odpadu na riadenú skládku odpadov
  - Zmiešaný odpad zo stavieb a demolácii 32,31 €/tonu
  - Zmesový komunálny odpad 38,91 € za 1 tonu
- Rekultivácia miesta s nezákonne umiestneným odpadom:
  - Hrubé urovanie terénu mechanizmami, celková plocha 1000 m²
  - Odstránenie krovín, celkom 500 m²

Čas realizácie projektu: mesiac a rok začatia 08/2016, mesiac a rok ukončenia 11/2016.

Plochy na ktorých sa nachádzal nedovolené uložený odpad budú po vykonaní navrhovanej rekultivácie, t.j. hrubom urovaní terénu slúžiť ako voľná príroda. Navrhnutými úpravami sa územie začlení do okolia a zamedzí sa resp. sa minimalizujú negatívne vplyvy jestvujúcich skládok na životné prostredie, v zmysle platnej legislatívy.

Po realizácii projektu prijme obec nasledovné opatrenia na zamedzenie vzniku divokej skládky:

- Pravidelné monitorovanie lokality poslancami OÚ a starostom obce
- Aktívne zapojenie občanov bývajúcich v blízkosti lokality a motivácia občanov k okamžitému nahláseniu akéhokoľvek nezákonne umiestneného odpadu v lokalite
- Informačná kampaň obce zameraná na predchádzanie vzniku divokých skládok
- Spolupráca pri odhaľovaní nezákonného umiestňovania odpadu s políciou
- Spustiť v obci kamerový systém, ktorý pomôže pri odhaľovaní zakladania nelegálnych skládok
- Zintenzívniť a skvalitniť triedený zber komunálneho odpadu v obci
- Vybudovať zberný dvor pre ostatné druhy odpadov, ktoré vyprodukujú obyvatelia obce a tým sa umožní legálne ukladanie odpadu na mieste na to určenom, v dôsledku čoho sa nebudú zakladať divoké skládky odpadov

5. Záver

Sanácia a následná rekultivácia miest s nezákonne umiestneným odpadom v katastri obce Malý Horeš prispeje k výraznému skvalitneniu životného prostredia v obci a jej okolí. Rizikovosť riešených lokalít je daná hlavne ich blízkosťou k obytnej zóne obce.

Realizáciu projektu dôjde k odstráneniu nepríjemného zápachu šíriaceho sa z divokých skládok, k zamedzeniu množenia hlodavcov a tým aj možných nebezpečenstiev pre obyvateľstvo, k zamedzeniu rizika kontamináciu podzemných a povrchových vôd, ako aj k zamedzeniu úletu ľahkého odpadu do okolia a znečisteniu ovzdušia. Nevyhnuté je odstránenie nebezpečného stavebného odpadu. Projekt rieši sanačné opatrenia pri úplnom zastavení nedovolenej skládkovej činnosti na týchto skládkach. Predmetná stavba je ekologického charakteru, rieši ochranu životného prostredia pred negatívnymi účinkami unikajúcich eluátov z telesa skládok.

Projekt nie je výrazne investičnou akciou. Náklady majú charakter opráv a uvedenia územia čo najviac možno do pôvodného stavu. Akcia si nevyžaduje súvisiace investície. Sanáciu a rekultiváciu miest s nezákonne uloženým odpadom je potrebné realizovať v krátkom čase, aby sa v maximálnej miere znížil negatívny vplyv likvidácie odpadu na okolitú prírodu. Skultivovaním územia devastovaného odpadom sa vytvorí lokalita s vyšším stupňom ekologickej stability. Nutnosť riešiť tento negatívny stav je o to prioritnejší, že lokality s nedovolene uloženým odpadom sa nachádzajú v blízkosti chránených území.

Realizáciou tejto aktivity sa napĺňa POH SR, ochrana životného prostredia, sanácia starých environmentálnych záťaží a postupné regionálne riešenie zneškodňovania odpadu na nezabezpečených skládkach.

6. Vysvetlivky skratiek

DSO – zmiešané odpady zo stavieb a demolácii

ZKO – zmesový komunálny odpad

k.ú. – katastrálne územie

LV – list vlastníctva

OÚ – obecný úrad